

## Chambre des Représentants

## Kamer der Volksvertegenwoordigers

8 MAI 1951.

8 MEI 1951.

### PROPOSITION DE LOI

tendant à la défense de la Paix  
par la répression de la propagande de guerre.

### WETSVOORSTEL

tot verdediging van de vrede door de betegeling  
van de oorlogspropaganda.

### DEVELOPPEMENTS

### TOELICHTING

MESDAMES, MESSIEURS,

MEVROUWEN, MIJNE HEREN,

Le peuple de Belgique est justement inquiet du danger d'une troisième guerre mondiale. Il entend tout mettre en œuvre pour se soustraire à ce danger.

Il s'indigne de voir certaine propagande lui présenter le déclenchement de conflits armés comme souhaitable ou, tout au moins, comme constituant un mal nécessaire. Il sait que la paix est une, que toute guerre menace de s'étendre et, par conséquent, d'entraîner notre pays dans une catastrophe effroyable.

C'est pourquoi il estime que l'incitation au recours à la guerre, où que ce soit dans le monde, est dangereuse pour sa propre sécurité et que, partant, elle constitue un délit contre lequel il désire être protégé.

La notion que la propagande de guerre est criminelle a été défendue en les termes suivants au Deuxième Congrès Mondial de la Paix qui s'est tenu à Varsovie du 16 au 22 novembre 1950.

« C'est avec la plus grande fermeté que nous devons nous opposer à l'arme la plus dangereuse, la plus mortelle, la propagande pour une nouvelle guerre. Nous devons le faire tant qu'il n'est pas trop tard, tant que l'on peut éviter la troisième guerre mondiale. »

Les délégués de 81 peuples, parmi lesquels des délégués du peuple belge appartenant à toutes les nuances de l'opinion, présents à la séance plénière de ce Congrès, le 22 novembre, ont adopté une adresse à l'Organisation des Nations Unies, dont le point 5 est libellé comme suit :

« Nous considérons que la propagande en vue d'une nouvelle guerre crée la plus grande menace pour la collaboration pacifique des peuples. Nous la considérons comme l'un des crimes les plus graves contre l'humanité. Nous en appelons aux Parlements de tous les pays pour qu'ils édictent une loi de protection de la Paix, établissant la responsabilité pénale en ce qui concerne la propagande pour une nouvelle guerre, sous quelque forme que ce soit. »

Het Belgische volk maakt zich terecht bezorgd om het gevaar van een derde wereldoorlog. Het wil alles in het werk stellen om zich aan dat gevaar te onttrekken.

Het is verontwaardigd over het feit dat een zekere propaganda het losbreken van gewapende conflicten voorstelt als gewenst of, ten minste, als een noodzakelijk kwaad. Het weet dat de vrede ondeelbaar is en dat iedere oorlog gevaar loopt zich uit te breiden en, bijgevolg, ons land mee te sleuren in een verschrikkelijke ramp.

Daarom is het van mening dat de aansporing tot het aanwenden van de oorlog, waar in de wereld ook, gevaarlijk is voor zijn eigen veiligheid en dat dit, derhalve, een wanbedrijf uitmaakt tegen hetwelk het wil beschermd worden.

De opvatting dat de oorlogspropaganda misdadig is werd op het 2<sup>de</sup> Wereldcongres voor de Vrede, dat van 16 tot 22 November 1950 te Warschau gehouden werd, verdedigd als volgt :

« Met de grootste krachtadigheid moeten wij ons verzetten tegen het gevaarlijkste, het dodelijkste wapen, de propaganda met het oog op een nieuwe oorlog. Wij moeten dit doen zolang het niet te laat is, zolang men de 3<sup>de</sup> wereldoorlog kan vermijden. »

De afgevaardigden van 81 volkeren, waaronder afgevaardigden van het Belgische volk uit alle strekkingen van de openbare mening, die aanwezig waren op de plenovergadering van het Congres, op 22 November, keurden een boodschap aan de Organisatie der Verenigde Naties goed, waarvan punt 5 luidt als volgt :

« Wij zijn van oordeel dat propaganda voor een nieuwe oorlog de ergste bedreiging vormt voor de vredelievende samenwerking der volken, wij beschouwen haar als een der ernstigste misdaden tegen de mensheid. Wij roepen alle parlementen ter wereld op om een wet aan te nemen die de strafbare verantwoordelijkheid vaststelt van propaganda voor een nieuwe oorlog, in welke vorm ook. »

Et le rapporteur de cette proposition s'exprimait ainsi :

« Cette résolution n'est pas dirigée contre tel ou tel Etat ni contre un groupe d'Etats. Elle défend l'intérêt de tous les peuples. Elle ne porte pas atteinte à la liberté de parole ou de presse de quelque façon que l'on comprenne cette liberté. Car dans tous les pays civilisés il existe des lois qui interdisent l'incitation au meurtre. Par exemple, dans la loi française assurant la liberté de la presse, le paragraphe 24 établit la responsabilité juridique pour l'appel à l'assassinat, au pillage et à l'incendie. Pourquoi serait-il interdit d'appeler au meurtre d'un seul homme et permis d'appeler au meurtre de centaines de millions d'hommes ? Pourquoi serait-il interdit de pousser à saccager une boutique mais permis de pousser à l'invasion d'un pays étranger ? Pourquoi serait-il interdit d'inciter à l'incendie d'une grange ou d'une meule de foin mais permis d'inciter à l'incendie d'une moitié de l'Univers ? »

Différents parlements étrangers ont déjà adopté des lois semblables à celle que nous avons l'honneur de proposer, ou sont saisis de propositions en ce sens.

C'est ainsi que la 2<sup>e</sup> session du Soviet Suprême de l'U. R. S. S., qui s'est tenue du 6 au 12 mars dernier, a adopté, par les motifs ci-après, une telle loi pour la défense de la Paix :

« Le Soviet Suprême de l'Union des Républiques Socialistes Soviétiques, inspiré par les principes élevés de la politique soviétique de Paix qui vise au renforcement de la paix et des relations amicales entre les peuples,

reconnait que la conscience et le sentiment du droit qu'ont les peuples ayant subi, au cours d'une seule génération, les calamités de deux guerres mondiales, ne peuvent tolérer que la propagande de guerre menée par les cercles agressifs de certains Etats reste impunie et il approuve l'appel du 2<sup>e</sup> Congrès mondial des Partisans de la Paix qui a exprimé la volonté de toute l'humanité progressiste d'interdire et de condamner la criminelle propagande de guerre.

Le Soviet de l'U. R. S. S. décide :

1<sup>o</sup> de considérer que la propagande de guerre, sous quelque forme qu'elle soit menée, sape la cause de la paix, crée le danger d'une nouvelle guerre et constitue, par conséquent, le crime le plus grave contre l'humanité;

2<sup>o</sup> les personnes coupables de propagande de guerre doivent être traduites en justice et jugées comme les plus grands criminels de droit commun. »

Ainsi la propagande de guerre a été interdite et déclarée criminelle sur tout le territoire de l'Union des Républiques Socialistes Soviétiques.

Une loi réprimant l'incitation à la guerre avait déjà été promulguée en Tchécoslovaquie le 21 décembre 1950 et accueillie avec le plus grand enthousiasme par la population.

Le 25 décembre l'assemblée nationale de la République Populaire bulgare, réunie en séance extraordinaire, a adopté à l'unanimité une loi sur la protection de la paix. Conformément à cette loi, la propagande en faveur de la guerre est considérée comme un crime grave contre les peuples. Les personnes reconnues coupables d'une telle propagande sont passibles d'un emprisonnement à vie et les

En de verslaaggever van dat voorstel verklaarde wat volgt :

« Deze resolutie is niet gericht tegen de ene of andere Staat, noch tegen een groep van Staten. Zij verdedigt het belang van alle volkeren. Zij raakt niet aan de vrijheid van het woord of aan de persvrijheid, op welke wijze men die vrijheid ook opvat. Immers, in alle beschaafde landen bestaan er wetten waardoor de aansporing tot moord wordt verboden. In de Franse wet waarbij de persvrijheid wordt gewaarborgd, bij voorbeeld, stelt paragraaf 24 de juridische aansprakelijkheid vast voor de oproep tot moord, plundering en brandstichting. Waarom zou het verboden zijn aan te zetten tot de moord op één enkel mens en toegelaten aan te zetten tot de moord op miljoenen mensen ? Waarom zou het verboden zijn een winkel te plunderen, doch toegelaten aan te zetten tot de inval in een vreemd land ? Waarom zou het verboden zijn aan te zetten tot brandstichting in een schuur of een hooiberg doch toegelaten aan te zetten tot brandstichting in de helft van de Wereld ? »

Verscheidene buitenlandse parlementen hebben reeds wetten aangenomen die gelijken op die welke wij de eer hebben voor te stellen, of er werden voorstellen in die zin aanhangig gemaakt.

Zo keurde de 2<sup>de</sup> zitting van de Hoge Sovjet-Raad, die van 6 tot 12 Maart jl. gehouden werd, om onderstaande redenen een dergelijke wet tot verdediging van de vrede goed :

« De Hoge Sovjet-Raad van de Unie der Socialistische Sovjet-Republieken, geleid door de verheven beginselen van de vredelievende Sovjet-politiek die streeft naar de versteviging van de vrede en van de vriendschappelijke betrekkingen tussen de volkeren,

erkent dat het geweten en de zin voor het recht van de volkeren die, in de loop van één enkele generatie, de rampen van twee wereldoorlogen hebben meegemaakt, niet mogen dulden dat de oorlogspropaganda die in de agressieve kringen van sommige Staten wordt gevoerd ongestraft blijft en hij keurt de oproep goed van het 2<sup>de</sup> Wereldcongres van de Voorstanders van de Vrede dat de wil van de gehele progressistische mensheid heeft uitgesproken, de misdadige oorlogspropaganda te verbieden en te veroordelen.

De Sovjet van de U. S. S. R. beslist :

1<sup>o</sup> dat de oorlogspropaganda, in welke vorm zij ook wordt gevoerd, de zaak van de vrede ondermijnt, het gevaar van een nieuwe oorlog doet ontstaan en, derhalve, de ernstigste misdaad tegen de mensheid uitmaakt;

2<sup>o</sup> dat de personen die zich schuldig maken aan oorlogspropaganda voor 't gerecht moeten gedaagd worden en veroordeeld zoals de grootste misdadigers van gemeen recht. »

Aldus werd de oorlogspropaganda verboden en als misdadig gebrandmerkt over gans het grondgebied van de Unie der Socialistische Sovjet-republieken.

Reeds op 21 December 1950 werd in Tsjechoslowakije een wet tot onderdrukking van oorlogsgestook uitgevaardigd en door de bevolking zeer geestdriftig onthaald.

Op 25 December keurde de Nationale Vergadering der Bulgaarse Volksrepubliek, in buitengewone zitting bijeengekomen, met eenparigheid van stemmen een wet goed op de bescherming van de vrede. Overeenkomstig deze wet wordt de oorlogspropaganda beschouwd als een zware misdaad tegenover de volkeren. Zij die zich aan dergelijke propaganda schuldig maken, stellen zich bloot

complices du crime contre la paix, d'un emprisonnement de 15 ans. Les personnes condamnées en vertu de cette loi seront en outre privées de leurs droits civiques et leurs biens confisqués.

La Pologne, la Roumanie, la République démocratique allemande, la Hongrie et l'Albanie ont à leur tour promulgué des lois réprimant la propagande de guerre.

En France, une proposition de loi ayant le même objet a été déposée sur le bureau de l'Assemblée Nationale le 5 avril dernier, par MM. Emmanuel d'Astier, Pierre Cot, Gilbert de Chambrun, Robert Chambeiron et Charles Serre au nom du groupe progressiste et par MM. Charles Tillon, Laurent Casanova et André Pierrard au nom du groupe communiste.

Ces exemples méritent d'être suivis. Ils sont entièrement conformes aux traditions de notre peuple.

La Belgique, depuis sa fondation comme Etat indépendant, s'est toujours refusée à participer à une politique agressive. Si deux fois dans le cours d'un quart de siècle, elle a fait la guerre, du moins ne l'a-t-elle fait qu'à son corps défendant, son territoire ayant été, en 1914 et en 1940, cyniquement violé par un même agresseur.

Son crédit de pays pacifique a été, jusqu'à ces dernières années, solidement établi. Or, depuis tout un temps, la lecture de certains articles de journaux, l'audition de certains discours, écrits, prononcés, publiés en Belgique, pourraient faire croire que notre pays n'a plus guère sur ces problèmes les mêmes vues que jadis.

Il est en effet manifeste que préconiser, par exemple, le recours à la force armée pour régler certaines difficultés internationales; qu'appeler au déclenchement de conflits latents ou à l'extension de certains conflits ouverts; que vanter le réarmement des anciens agresseurs, que convier à la violation des accords et des traités de paix existants; que recommander l'écrasement par la violence des aspirations légitimes des peuples à disposer d'eux-mêmes, qu'appeler à l'intervention armée, sous quelque prétexte que ce soit, sur le territoire d'autrui, que préconiser le recours à des armes d'extermination massive contre des peuples quels qu'ils soient; que publier sans contrôle des informations de politique internationale tendancieuses et bientôt controuvées, que fournir à l'opinion publique dans le but de la tromper des renseignements inexacts sur l'état des forces de l'un ou de l'autre pays; qu'en un mot, inciter à la haine entre les peuples, contribue à augmenter le danger de guerre et est en contradiction flagrante avec les traditions comme avec la volonté pacifiques de notre population. Ces abus certains de la liberté d'expression doivent être réprimés. Si la Belgique conserve le bénéfice moral considérable de son pacifisme passé et de son héroïsme en face d'agressions non provoquées par elle, si elle désire prouver au monde son attachement à la Paix et son refus de participer à une agression contre quelque Etat ou groupe d'Etats que ce soit, elle se doit à elle-même de concrétiser, dans un texte de loi, sa réprobation de toute propagande belliciste et sa résolution de fermement interdire sur son territoire toute incitation à la guerre.

C'est cela que tente de réaliser la proposition de loi que nous avons l'honneur de déposer sur le Bureau de la Chambre des Représentants.

aan levenslange gevangenisstraf, en zij die medeplichtig zijn aan een misdrijf tegen de vrede kunnen met 15 jaar gevangenis gestraft worden. De personen die krachtens deze wet veroordeeld worden, verliezen bovendien hun burgerrechten, en hun goederen worden verbeurd verklaard.

Polen, Roemenië, de Duitse Volksrepubliek, Hongarije en Albanië hebben op hun beurt wetten uitgevaardigd ter onderdrukking van de oorlogspropaganda.

De 5<sup>de</sup> April 11. werd op het Bureau van de Franse Nationale Vergadering een wetsvoorstel in dezelfde zin neergelegd door de heren Emmanuel d'Astier, Pierre Cot, Gilbert de Chambrun, Robert Chambeiron en Charles Serre, in naam van de progressistische groep, en door de heren Charles Tillon, Laurent Casanova en André Pierrard, in naam van de communistische groep.

Deze voorbeelden verdienen navolging. Zij stemmen volkomen overeen met de tradities van ons volk.

Sedert zijn stichting als onafhankelijke Staat heeft België steeds geweigerd zich aan te sluiten bij een agressie-politiek. Zo het tweemaal in de loop van een kwart eeuw in een oorlog werd gewikkeld, dan gebeurde zulks tegen wil en dank, daar zijn grondgebied, in 1914 en in 1940, door een zelfde aanvaller cynisch werd overweldigd.

Zijn faam als vredelievend land was tot deze laatste jaren stevig gevestigd. Welnu, sedert geruime tijd zou de lezing van sommige dagbladartikelen of het horen van zekere redevoeringen, die in België geschreven, uitgesproken of gepubliceerd worden, de indruk kunnen geven dat ons land omtrent die vraagstukken niet meer dezelfde zienswijze heeft als vroeger.

Het is inderdaad duidelijk dat het zou bijdragen tot het vergroten van het oorlogsgevaar, en volkomen in strijd zou zijn met de vredeswil van onze bevolking, bijvoorbeeld, het gebruik aan te prijzen van een gewapende macht om zekere internationale moeilijkheden te beslechten; aan te sturen op het losbarsten van latente geschillen of op de uitbreiding van zekere openlijke conflicten; de herbewapening van de vroegere aanvaller aan te moedigen; aan te zetten tot schending van de bestaande accorden en vredesverdragen; aanbevelingen te doen tot het gewelddadig onderdrukken van de rechtmatige verlangens der volkeren om over hun eigen lot te beschikken; om het even onder welk voorwendsel een oproep te doen tot gewapende tussenkomst op andermans grondgebied; propaganda te voeren voor de aanwending van wapens tot massale uitroeiing tegen om het even welke volkeren; zonder toezicht tendentieuze, en zelfs geheel uit de lucht gegrepen berichten over de internationale politiek te publiceren; aan de openbare mening, met het doel ze te misleiden, onjuiste inlichtingen te verstrekken nopens de toestand der legers van een of ander land; in één woord: haat te zaaien onder de volkeren. Deze onloochenbare misbruiken van de vrijheid van uitdrukking moeten worden beteugeld. Wil België het aanzienlijk moreel voordeel behouden van zijn vroeger pacifisme en van zijn heldhaftige houding tegenover aanvallen die het niet had uitgelokt, wenst het aan de wereld te tonen dat het de vrede verkocht blijft en weigert deel te nemen aan een aanval tegen om het even welke Staat of Statengroep, dan heeft het tegenover zichzelf de plicht in een wettekst uiting te geven aan zijn veroordeling van alle oorlogszuchtige propaganda, en aan zijn voornemen om op zijn grondgebied alle oorlogsgestook streng te verbieden.

Zulks is het doel van het wetsvoorstel dat wij de eer hebben op het Bureau van de Kamer der Volksvertegenwoordigers neer te leggen.

## PROPOSITION DE LOI

## Article premier.

Sera déclaré coupable du délit de propagande de guerre quiconque aura :

soit par des discours, cris ou menaces, proférés en public,

soit par des écrits ou imprimés mis en vente, distribués ou exposés dans des lieux publics,

soit par des lettres circulaires,

soit par des placards ou affiches exposés aux regards du public :

1) Préconisé le recours à la guerre comme moyen de résoudre les différends internationaux;

2) Provoqué, incité ou encouragé un Etat à user le premier de la force armée contre un autre Etat, sous un prétexte quelconque et alors même que cette provocation, cette incitation ou cet encouragement n'aurait pas été suivi d'effet;

3) Diffusé, colporté ou rapporté des nouvelles fausses ou intentionnellement déformées, destinées ou de nature à provoquer à la guerre ou à exciter à la haine entre les peuples;

4) Préconisé le recours à des armes d'extermination massive sur le territoire d'un Etat quel qu'il soit;

5) Présenté la guerre comme une solution souhaitable à des difficultés économiques, sociales ou politiques.

Sera déclaré coupable du même délit quiconque aura représenté ou fait représenter un spectacle théâtral, cinématographique, radiophonique ou télévisé, organisé une manifestation ou une exposition ayant les mêmes objets que ceux visés à l'alinéa précédent.

Sera poursuivi comme complice, quiconque, en l'une des formes prévues aux articles 67 et 68 du Code Pénal, aura participé aux faits visés aux deux alinéas précédents.

Le délit prévu au présent article sera puni de la peine de un an à cinq ans d'emprisonnement et d'une amende de cent à cent mille francs.

## Art. 2.

Sera déclaré coupable du crime de propagande de guerre quiconque aura :

financé, provoqué, organisé ou dirigé toute action collective ou campagne tendant à la perpétration de l'un des délits visés à l'article premier.

Le crime prévu au présent article sera puni de la peine de 10 à 20 ans de travaux forcés et d'une amende de cent mille francs à trois millions de francs.

## Art. 3.

Toute association de fait ou de droit ayant pour objet statutaire la défense de la paix sera recevable à exercer l'action civile à raison des crimes et délits prévus par la présente loi.

Elle aura le droit de citation directe devant la juridiction compétente dans tous les cas prévus aux articles 1 et 2.

## Art. 4.

La présente loi entrera immédiatement en vigueur.

26 avril 1951.

J. TERFVE,  
Isabelle BLUME-GREGOIRE,  
E. LALMAND,  
T. DEJACE,  
A. BONENFANT,  
J. BORREMANS.

## WETSVOORSTEL

## Eerste artikel.

Wordt schuldig verklaard aan het wanbedrijf van oorlogspropaganda al wie :

hetzij door in het openbaar geuite redevoeringen, kreten of bedreigingen,

hetzij door te koop aangeboden, in openbare plaatsen uitgedeelde of tentoongestelde geschriften of drukwerken,

hetzij door vlugschriften,

hetzij door voor het publiek tentoongestelde aanplakbiljetten of affiches :

1) de aanwending van oorlogsgeweld vooropstelt, als middel om de internationale geschillen te beslechten;

2) een Staat aanhitst, aanzet of aanmoedigt, om het eerst tegen een andere Staat oorlogsgeweld te plegen, onder om 't even welk voorwendsel, ook wanneer bedoelde aanhitsing, aanzetting of aanmoediging geen uitwerking mocht gehad hebben;

3) valse of opzettelijk verdraaide berichten verspreidt, uitstrooit of overbrengt, waarvan de bestemming of de aard geschikt zijn om tot oorlog aan te hitsen of tot de haat onder de volkeren aan te zetten;

4) de aanwending van wapens voor massale uitroeiing tegen om 't even welke Staat aanprijst;

5) de oorlog voorstelt als een wenselijke oplossing van economische, maatschappelijke of politieke moeilijkheden.

Wordt schuldig verklaard aan hetzelfde wanbedrijf al wie een schouwburg of filmvertoning, een radio- of televisieuitzending uitvoert, een betoging of een tentoonstelling inricht, met het oog op dezelfde doelstellingen als in vorig lid bedoeld.

Wordt als medeplichtige vervolgd, al wie, in een der bij artikelen 67 en 68 van het Wetboek van Strafrecht bepaalde vormen, aan de in vorige twee leden bedoelde handelingen deelneemt.

Het bij dit artikel voorzien wanbedrijf wordt gestraft met gevangenisstraf van een tot vijf jaar en met geldboete van honderd tot honderdduizend frank.

## Art. 2.

Wordt schuldig verklaard aan misdaad van oorlogspropaganda :

al wie elke gemeenschappelijke actie of elke campagne tot het plegen van een der in het eerste artikel bedoelde wanbedrijven financiert, verwekt, inricht of leidt.

De in dit artikel bepaalde misdaad wordt gestraft met 10 tot 20 jaar dwangarbeid en met geldboete van honderdduizend tot drie miljoen frank.

## Art. 3.

Elke vereniging « de facto » of « de jure », welke tot statutaire doelstelling de verdediging van de vrede heeft, wordt gemachtigd een burgerlijke rechtsvordering uit reden van de bij deze wet bepaalde misdaden en wanbedrijven in te stellen.

Zij heeft het recht van rechtstreekse dagvaarding voor een rechtsmacht, welke in alle in artikelen 1 en 2 bepaalde gevallen bevoegd is.

## Art. 4.

Deze wet treedt onmiddellijk in werking.

26 April 1951.